

Suunnitteluratkaisut – Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa

ALUSTAVA MERIALUESUUNNITELMALUONNOS
(HUHTIKUU 2026)

SATAKUNTALIITTO, VARSINAIS-SUOMEN LIITTO &
MERIALUESUUNNITTELUN KOORDINAATIORYHMÄ

Sisällysluettelo

1	Johdanto – Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa	2
2	Merelliset vyöhykkeet	3
2.1	Rannikko	3
2.2	Sisäsaaristo ja sisemmät rannikkovedet	4
2.3	Ulkosaaristo ja ulommat rannikkovedet	5
2.4	Avomeri	6
3	Meriympäristö ja merellinen luonto	8
4	Energiahuolto	10
5	Meriliikenne	13
5.1	Satamat	13
5.2	Merenkulun alueet	13
5.3	TEN-T-toiminnallinen yhteys ja toiminnallinen yhteys sekä varautumisen liikennekäytävä	14
6	Kalatalous	15
6.1	Kalastus ja kalasatamat	15
6.2	Vesiviljely	16
7	Matkailu ja virkistyskäyttö	19
8	Kulttuuriperintö ja saaristo	22
9	Meriteollisuus	25
10	Kaivannaiset	26
11	Sininen bioteknologia	27
12	Maanpuolustus	28

1 Johdanto – Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan alueella on pitkä rannikkoasutuksen ja merenkulun perinne, joka näkyy niin alueen asukkaiden arjessa kuin elinkeinoelämässäkin. Merialueen käyttöpaineet ovat kuitenkin lisääntyneet myös Saaristomerellä ja Selkämeren eteläosassa. Merialuesuunnitelma tuo esiin sekä alueen nykyistä käyttöä että tulevaisuuden mahdollisuuksia ja siinä esitetään myös alueen kehittämistä tukevia luonnon ja kulttuurin arvoja.

Alueella korostuvat metalli- ja meriteollisuus, suuret satamat, kalastus ja vesiviljely, sekä merituulivoima Satakunnan puolella. Myös matkailuala on merkittävä. Meriteollisuus sekä suunnittelualueen muu elinkeinoelämä tukeutuvat vahvasti merenkulkuun ja satamatoimintoihin. Varsinais-Suomen ja Satakunnan satamilla on merkittävä rooli kansainvälisessä logistiikassa ja Suomen kauppamerenkulussa sekä henkilöliikenteessä. Suunnittelualueen ainutlaatuinen saaristoluonto, maisema-alueet ja elinvoimainen kulttuuriperintö ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä matkailulle ja virkistykselle. Selkämeren ja Saaristomeren kansallispuistot tukevat suunnittelualueen matkailun kehittämistä.

2 Merelliset vyöhykkeet

Merialuesuunnittelussa osoitetaan neljä vyöhykettä. Merialueen vyöhykejaon lähtökohtana on koko Suomen rannikon kattava rannikkovesien pintavesityypittely, jota on yksinkertaistettu merialuesuunnittelun tarpeisiin sopivaksi. Yksinkertaistetussa vyöhykejaossa on yhdistetty sisä- ja välisaaristo sekä sisemmät rannikkovedet. Vyöhykkeet ovat 1) rannikko, 2) sisäsaaristo ja sisimmät rannikkovedet, 3) ulkosaaristo ja ulommat rannikkovedet ja 4) avomeri. Rannikkovyöhyke kattaa n. 10 km vyöhykkeen sisämaasta rantaviivaan.

Suomen rannikko ja merialueet muodostavat ainutlaatuisen kokonaisuuden. Merialuesuunnittelun vyöhykejattelun taustalla on korostaa tätä poikkeuksellista kokonaisuutta ja huomioida eri vyöhykkeiden asettamat reunaehdot merellisille toiminnoille ja eri toimintojen yhteensovittamiselle. Vyöhykkeet muodostavat toisiinsa liittyvän jatkumon, jossa maisema, luonnonolot, eläimistö ja ihmistoiminta muuttuvat askel askeleelta. Maan ja meren vuorovaikutus korostuu rannikkovyöhykkeellä ja sisäsaaristossa.

Kaikkia vyöhykkeitä tulee suunnitella huomioiden meriympäristön hyvän tilan turvaaminen ja edistäminen, meren- ja vesiensuojelun tavoitteiden edistäminen, kulttuuriarvojen säilyttäminen sekä merenkulun toimintaedellytysten turvaaminen. Suunnittelussa tulee myös huomioida kansainväliset infrastruktuuri- ja liikenneyhteydet, meriympäristön erityispiirteet, maan ja meren vuorovaikutus sekä maanpuolustuksen tarpeet. Kaikkien vyöhykkeiden suunnittelussa ja kehittämisessä on pyrittävä avoimien merinäköalojen ja maisemallisten arvojen säilymiseen.

2.1 Rannikko

Rannikkovyöhyke on keskeinen maan ja meren vuorovaikutusalue, jossa maalla tapahtuvat toiminnot vaikuttavat meriympäristöön ja merialueiden käyttö puolestaan heijastuu rannikkoalueisiin. Vyöhyke toimii keskeisenä linkkinä valuma-alueiden ja merialueen välillä.

Rannikkovyöhykkeelle on ominaista merkittävä luonnon monimuotoisuus sekä arvokkaat rannikon elinympäristöt. Vyöhyke on ekologisesti herkkä ja altis ilmastonmuutoksen, rehevöitymisen ja muun kuormituksen vaikutuksille. Rannikkovyöhykkeellä on keskeinen rooli maan ja meren ekosysteemien vaihtumisvyöhykkeenä.

Rannikkovyöhykkeellä sijaitsee Suomen suurimpia kaupunkeja satamineen. Yhdyskuntarakenne on usein tiivistä ja maankäyttö monipuolista. Vyöhykkeelle sijoittuvia keskeisiä toimintoja ovat asuminen, matkailu ja virkistys, liikenne ja logistiikka, teollisuus ja tuotanto, maa- ja metsätalous sekä erilaiset energiantuotantomuodot ja siirtoyhteydet. Vyöhykkeelle on ominaista myös monipaikkaisuus sekä vapaa-ajan asumisen ja matkailun kausivaihtelut. Vyöhykkeellä on arvokkaita kulttuuriympäristöjä, kuten rannikkokaupunkeja, maisema-alueita, linnoituksia, kalastajakylä ja merenkulkuun liittyviä kokonaisuuksia. Vyöhykkeen keskeisiä piirteitä ovat vilkas liikenne ja logistiset yhteydet maa- ja merialueiden välillä.

Maankohoaminen vaikuttaa vyöhykkeen ominaisuuksiin merkittävästi erityisesti Merenkurkussa ja Perämerellä, jossa maa kohoaa lähes senttimetrin vuosittain. Maankohoamisen vuoksi rantaviiva muuttuu ja maa-alueiden pinta-ala kasvaa. Maankohoaminen myös hillitsee merenpinnan nousua.

Rannikkovyöhykkeelle osoitetaan rannikon kestävästä käyttöä ja kehittämistä tukevia toimintoja siten, että suunnittelualueet voivat profiloitua omiin vahvuuksiinsa tukeutuen. Vyöhykkeen suunnittelussa korostuu maan ja meren vuorovaikutus.

Rannikkovyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon Suomen rannikkostrategian 2030 mukaisesti luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä rannikkoyhteisöjen elinvoimaisuuden vahvistaminen. Suunnittelussa korostuu rannikon alueidenkäytön ja merialueiden käytön yhteensovittaminen sekä toimintojen yhteisvaikutusten tunnistaminen.

Rannikkovyöhykkeellä on tärkeää ottaa huomioon ekologisten yhteyksien toimivuus, valuma-alueelta tulevan kuormituksen aiheuttamien vaikutusten vähentäminen, rannikon saavutettavuus ja vapaan rantaviivan riittävyys.

Rannikkovyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä on tärkeää vahvistaa elinkeinoelämän edellytyksiä sekä varmistaa toimiva ja häiriönsietokykyinen logistiikka satamien, niiden takamaiden ja mantereen jatkoyhteyksien välillä sekä tavara- että henkilöliikenteessä. Vyöhykkeellä on tärkeää ottaa huomioon toimivat energiansiirto- ja tietoliikenneyhteydet sekä huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden tarpeet.

2.2 Sisäsaaristo ja sisemmät rannikkovedet

Vyöhyke on toiminnoiltaan monipuolinen ja luonnonympäristöltään herkkä. Monet ravinnekuormituksen ja roskaantumisen sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti rannikon läheiselle merialueelle. Useat merelliset toiminnot kytkeytyvät sisäsaariston ja sisempien rannikkovesien vyöhykkeeseen. Vyöhykkeellä sijaitsee paljon luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä matalia vesialueita. Sisäsaariston ominaisia luontotyyppisiä ovat muun muassa jokisuistot, rannikkolaguunit, kapeat murtovesilahdet ja matalat lahdet sekä vedenalaiset hiekkasärkät ja riutat. Vyöhykkeellä on runsaasti meriluonnon avainlajien esiintymiä sekä linnustolle tärkeitä alueita. Vyöhykkeellä on arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita sekä vedenalaista kulttuuriperintöä. Saaristokulttuuri näkyy vyöhykkeellä vahvasti.

Vyöhykkeellä keskeisiä toimintoja ovat matkailu ja virkistys, asuminen ja vapaa-ajan asuminen, merenkulku ja satamatoiminnot, rannikkokalastus, vesiviljely sekä meriteollisuus.

Vyöhykkeen suunnittelussa korostuu rannikolle sijoittuvien toimintojen meriympäristöön kohdistuvien vaikutusten hallinta. Vyöhykkeellä on tärkeää ottaa huomioon eri toimintojen logistiset yhteydet sekä voimasiirtojohtot, kaapelit ja putket mereltä mantereelle, sekä matkailu- ja virkistysalueiden sekä asumisen ja vapaa-ajan asumisen tarpeet.

Vyöhykkeellä on monipuolisesti eri ekosysteemipalveluita. Kasvillisuuden ja levien tarjoamia säätelypalveluja esiintyy eniten merenlahdissa, jokisuistoalueilla ja saarten ympärillä, missä esiintyy runsaasti kasvillisuutta. Näitä palveluita ovat esimerkiksi hiilen ja ravinteiden sidonta, hapen tuotanto sekä eroosion torjunta. Rantakasvillisuus tarjoaa myös tärkeän elinympäristön kalanpoikasille. Tuotantopalveluista erityisen tärkeä on rannikkokalastus. Erityispiirteenä vyöhykkeellä on myös järviruo'on potentiaali energiakäyttöön. Vyöhykkeen kulttuuripalvelut ovat moninaisia ja usein myös ihmisille helpoiten saavutettavia, näitä ovat mm. erilaiset saariston ja rannikon ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet sekä kulttuuriperinnön kohteet.

Sisäsaaristo ja sisemmät rannikkovedet -vyöhykkeelle osoitetaan sille soveltuvia toimintoja niin, että suunnittelualueet voivat profiloitua omiin vahvuuksiinsa tukeutuen. Vyöhykettä suunnitellaan useita toimijoita ja toimintoja yhteensovittavana vyöhykkeenä. Vyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon merialueen ja rannikkovyöhykkeen toiminnot ja logistiikkatarpeet. Suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon liikkuminen merialueen ja mantereen välillä. Erityisiä kehittämistarpeita voi liittyä matkailun ja virkistykseen, kalastukseen ja vesiviljelyyn, tavara- ja henkilöliikenteen sekä asumisen ja vapaa-ajan asumisen yhteyksiin. Vyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon sekä vedenalaisen meriluonnon että saaristoluonnon suojelun ja ennallistamisen tarpeet. Näitä ovat esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet sekä kalojen kutu- ja poikastuotantoalueet. Ekologisten yhteyksien toimivuuden edistäminen on tärkeää ottaa huomioon kaikissa suunnitelmissa ja hankkeissa.

2.3 Ulkosaaristo ja ulommat rannikkovedet

Vyöhykkeen merkittäviä luontotyyppejä ovat hiekkasärkät ja riutat, sekä ulkosaariston luodot ja saaret. Vyöhykkeellä on vedenalaisen meriluonnon avainlajien esiintymiä sekä linnuston kannalta merkittäviä alueita. Vyöhykettä leimaavat arvokkaat kulttuuriympäristöt, kuten majakkasaaret, maisema-alueet sekä vedenalainen kulttuuriperintö.

Vyöhykkeelle ominaista on myös sen saaristokulttuuri ja vilkas meriliikenne.

Vyöhykkeellä keskeisiä toimintoja ovat matkailu ja virkistys, merenkulku, vesiviljely sekä kalastus. Vyöhykkeellä on soveltuvin osin myös merituulivoiman potentiaalisia alueita sekä asumista ja vapaa-ajan asumista.

Ekosysteemipalveluista vyöhykkeellä korostuvat erityisesti ylläpito- ja säätelypalveluista saariston rantakasvillisuuden tarjoama eroosion hallinta, vedenalainen kasvillisuus sekä ulkosaariston tarjoamat saaristolinnuston tärkeät pesimä- ja levähdysalueet. Tuotantopalveluista korostuu kaupallinen kalastus sekä kulttuuripalveluista virkistys, luontomatkat ja saariston kulttuuriperintö.

Ulkosaaristo ja ulommat rannikkovedet - vyöhykkeelle osoitetaan sille soveltuvia toimintoja niin, että suunnittelualueet voivat profiloitua omiin vahvuuksiinsa tukeutuen. Vyöhykettä suunnitellaan

rannikon ja avomeren yhdistävänä, saaristokulttuuria ja perinteisiä saaristolaiselinkeinoja vaalivana vyöhykkeenä.

Vyöhykkeellä on tärkeää ottaa huomioon toimintojen linkittyminen mantereelle, esimerkiksi merenkulun alueet, kalatalouden vaatimat yhteydet, sekä matkailu- ja virkistysreitit. Vyöhykkeellä on turvattava turvallisten ja toimivien merikuljetusten toimintaedellytykset. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon voimansiirtojohtot, kaapelit ja putket mereltä mantereelle sekä meriturvallisuuden kannalta merkittävät toiminnot.

Vyöhykkeen suunnittelussa ja kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon vedenalaisen meriluonnon sekä saaristoluonnon suojelun tarpeet, luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet, kalojen kutu- ja poikasalueet, merituulivoimalle soveltuvat alueet, merenkulun alueet, meriturvallisuus, kalankasvatuksen jatkokasvatusalueet sekä kalastusalueet.

Vyöhykkeellä on tärkeää ottaa huomioon toimialojen yhteensovittamisen tarpeet, esimerkiksi vesiviljely, merenkulku ja meriturvallisuus. Merituulivoiman osalta on myös tarkasteltava yhteensovittamista muiden toimialojen, luontoarvojen ja maanpuolustuksen kanssa.

2.4 Avomeri

Avomerivyöhykkeelle on ominaista laajat ja suhteellisen yhtenäiset merialueet, vähäinen pysyvä alueidenkäyttö sekä voimakkaat luonnonolosuhteet. Avomeren keskeisiin ominaispiirteisiin kuuluu luonnon- ja käyttöolosuhteiden ajallinen vaihtelu.

Vyöhykkeellä esiintyy geomorfologisesti ja biologisesti merkittäviä vedenalaisia luontotyyppejä, kuten hiekkasärkkiä, riuttoja, moreenimuodostumia ja muita arvokkaita elinympäristöjä. Alue toimii myös kalojen lisääntymis- ja syönnösalueena sekä merilintujen muutto- ja ruokailualueena. Kytkeytyminen lähempänä rannikkoa oleviin alueisiin on merkittävää. Alueelle sijoittuu myös vedenalaista kulttuuriperintöä, kuten hylkyjä ja muita merellisen historian jäänteitä. Maisema-arvoista vyöhykkeellä korostuu avoin merimaisema. Vyöhykkeelle on kuitenkin tyypillistä puutteellinen tieto alueen luonto- ja kulttuuriarvoista.

Avomerivyöhykkeen keskeisiä toimintoja ovat merenkulku ja kaupallinen kalastus sekä läntisillä merialueilla enenevässä määrin merituulivoima. Vyöhykkeellä on myös keskeinen rooli kansallisessa huoltovarmuudessa, energiajärjestelmän toimivuudessa sekä merellisen liikenteen turvallisuudessa.

Ekosysteemipalveluista vyöhykkeellä korostuvat tuotantopalvelut, etenkin avomerellä harjoitettava troolikalastus. Geologisista resursseista erityisesti Suomenlahdella on potentiaalisia merihiekan ja -soranottoalueita sekä merenpohjan rautamanganisaostumakenttiä. Avoin merimaisema sekä historiallisten hylkyjen ja majakoiden kulttuuriperintö tarjoavat vyöhykkeellä kulttuuripalveluita.

Avomerivyöhykkeellä suunnittelu tulee perustua merialuesuunnittelun yleisiin tavoitteisiin: kestävän käytön edistämiseen, meriekosysteemien hyvän tilan turvaamiseen, luonnonvarojen

säästeliääseen ja vastuulliseen hyödyntämiseen sekä eri merellisten toimintojen yhteensovittamiseen. Suunnittelussa tulee noudattaa ekosysteemipohjaista lähestymistapaa ja varovaisuusperiaatetta.

Avomerivyöhykettä tulee tarkastella laajana, toiminnallisena kokonaisuutena, jossa alueet voivat profiloitua omiin vahvuuksiinsa tukeutuen. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon avomerelle tyypilliset luonnonolosuhteet, kuten tuuli-, aalto- ja jääolosuhteet sekä ilmaston ja merellisten prosessien ajallinen ja alueellinen vaihtelu.

Avomerivyöhykkeellä on tärkeää tunnistaa ja edistää kestävän sinisen kasvun potentiaaleja. Suunnittelussa tulee huomioida ilmastonmuutoksen vaikutukset, kuten merenpinnan nousu, muuttuvat jääolosuhteet ja lisääntyvät ääri-ilmiöt, sekä niiden vaikutukset.

Avomerivyöhykkeen suunnittelussa on tärkeää turvata merenkulun, huoltovarmuuden ja puolustuksen toimintaedellytykset. Muutostarpeet tulee huomioida ennakoivasti osana valtakunnallista ja Itämeren alueellista kokonaisuutta.

Eryteisesti energiantuotannon ja siihen liittyvän infrastruktuurin suunnittelussa on sovitettava yhteen merenkulun turvallisuus, huoltovarmuus, ympäristövaikutukset ja puolustukselliset näkökohdat.

Avomerivyöhykkeen suunnittelussa tulee huomioida kytkennät muihin vyöhykkeisiin sekä rannikkoon ja mantereeseen. Avomerelliset toiminnot liittyvät satamiin, energia- ja huoltovarmuusjärjestelmiin, teollisuuteen, logistiikkaketjuihin sekä tiedonsiirtoon.

3 Meriympäristö ja merellinen luonto

Merialuesuunnitelmassa tunnistetaan meriluonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita ja ekologisia yhteyksiä, jotka tukevat meriekosysteemien toimivuutta ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Suunnitelmassa osoitetaan merkittävien vedenalaisten luontoarvojen alueita, jotka perustuvat valtakunnallisesti tunnistettuihin ekologisesti merkittäviin meriluontoalueisiin (EMMA). Alueet edustavat vedenalaisten lajien ja luontotyyppien monimuotoisuuden, uhanalaisuuden ja ainutlaatuisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä. Näihin lukeutuu kalojen lisääntymisalueita, vedenalaisia luontotyyppisiä ja kasvillisuusvyöhykkeitä sekä geologisesti monimuotoisia ympäristöjä. Luontoarvot keskittyvät erityisesti mataliin rannikkovesiin ja saarten ympäristöön. Alueet ovat myös potentiaalisia ekosysteemipalvelujen tuotantoalueita. EMMA-alueet ovat ilmastonmuutokselle herkkiä alueita. Vuonna 2025 tehdyn [Ilmasto-EMMA – ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset Suomen ekologisesti merkittäviin vedenalaisiin meriluontoalueisiin](#) -selvityksen mukaan valtaosa EMMA-alueista kuuluu ympäristönmuutosten kuten lämpötilan, suolaisuuden ja happipitoisuuden muutosten osalta suuren vaikutuksen luokkaan. Todennäköistä on, että luontoarvot tulevat muuttumaan merkittävästi seuraavan vuosisadan aikana sekä EMMA-alueilla että niiden ulkopuolella. Merkintä ei ota kantaa hallinnollisiin rajoihin eivätkä ne ole ehdotuksia suojelualueiksi. Natura 2000-verkoston alueet, kansallispuistot ja muut suojelualueet on otettu huomioon merialuesuunnittelussa.

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan myös merkittäviä ekologisia yhteyksiä, jotka kuvaavat merialueiden ja rannikon ekologista kytkeytyneisyyttä yleispiirteisellä tasolla. Näihin kuuluvat esimerkiksi rannikon suuntaiset ekologiset yhteydet, vaelluskalojen kannalta merkittävät joet ja suistoalueet sekä lintujen ja lepakoiden muuttoreitit. Jokilaaksot ovat maan ja meren vuorovaikutuksen kannalta merkittäviä sini-viherverkoston vaihtumisvyöhykkeitä ja ekologisia yhteyksiä. Ekologiset yhteydet tukevat lajien liikkumista, elinympäristöjen välistä jatkuvuutta ja ekosysteemien sopeutumiskykyä muuttuvissa olosuhteissa. Erilaisia ihmistoimintoja kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon ekologisten yhteyksien säilyminen ja niiden parantaminen.

Joet, suistoalueet ja rantavyöhykkeet muodostavat keskeisiä yhteyksiä maa- ja meriekosysteemien välillä. Ne mahdollistavat mm. vaelluskalojen elinkierron. Joet kuljettavat myös merkittäviä määriä ravinteita valuma-alueilta mereen. Rehevöityminen onkin yksi merkittävimpiä Suomen meriekosysteemien tilaan vaikuttavia kehityskulkuja.

Luontoarvot on otettu aktiivisesti huomioon merialuesuunnitelman suunnitteluratkaisuja tehtäessä. Suunnitteluratkaisujen tavoitteena on turvata meriluonnon monimuotoisuus, ekologisten verkostojen toimivuus sekä meriekosysteemien kyky sopeutua muutoksiin, kuten ilmastonmuutokseen. Suunnitelmassa ei ole esitetty sellaisia potentiaaleja, jotka todennäköisesti synnyttävät ristiriitaa keskeisten luontoarvojen kanssa. Suunnittelussa on tärkeää huomioida

luonnon arvojen lisäksi myös tiedon puutteet sekä tarve kehittää vedenalaisen luonnon kartoitusta erityisesti avomerellä.

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueella on yhteensä 16 vedenalaisen luonnon arvoaluetta. Alueet sisältävät mm. merkittäviä kalojen lisääntymisalueita, monipuolisesti eri meriluontotyyppejä, geologisesti monimuotoisia alueita ja monimuotoisia makroleväyhteisöjä.

Suunnittelualueella on kaksi merellistä kansallispuistoa, kattava suojelualueverkosto ja monia kansainvälisesti, kansallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä lintualueita.

Suunnittelualueen valuma-alue on laaja ja sille ovat leimallisia lukuisat joet ja niiden laaksot ja suistot. ekologisina yhteyksinä on tunnistettu monet rannikon joet ja suistoalueet. Valuma-alueella on iso merkitys maan ja veden vuorovaikutuksen kautta alueen mereen. Rannikon suuntainen sekä Itämeren ylittävä ekologinen jatkuvuus on alueella keskeinen sekä lintujen ja lepakoiden muuttoreittien, kalojen vaellusreittien, että ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta. Kansallisen kalatiestrategian kärkikohteiksi on alueelta määritelty Eteläjoki-Noormarkunjoki ja Kiskonjoki.

4 Energiahuolto

Merialuesuunnitelmassa on osoitettu energiantuotanto -merkinnällä merituulivoimalle potentiaalisia alueita. Näiden alueiden tarkoitus on keskittää merituulivoimarakentamista ja sovittaa se yhteen meriympäristön hyvän tilan, maisema-arvojen ja merialueen muiden käyttömuotojen kanssa. Merituulivoimalle soveltuvia alueita voi myös olla näiden alueiden ulkopuolella. Merituulivoimaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon merelliset elinkeinot kuten kalastus, merenkulku, virkistyskäyttö ja matkailu sekä maisema-, luonto- ja kulttuuriarvot sekä maanpuolustus. Merituulivoiman kehittäminen voi esimerkiksi laukaista tutkakompensaatiovaatimuksen. Lisäksi on huomioitava energiansiirron yhteystarpeet merialueilla sekä liittyminen sähkön ja kaasun kantaverkkoon. Tärkeää on myös yhteisvaikutusten huomioon ottaminen rannikkoseudulle sijoittuvien lukuisten maatuulivoimahankkeiden kanssa.

Merialuesuunnitelmassa osoitetut potentiaaliset merituulivoima-alueet ovat suuria ja sijaitsevat pääosin ulkosaariston ja ulompien rannikkovesien sekä avomeren vyöhykkeillä yli 10 kilometrin päässä rannikosta. Muutama myös maakuntakaavoissa osoitettu merituulivoima-alue sijaitsee lähempänä rannikkoa. Tuulivoimatuotannon keskittäminen laajoihin aluekokonaisuuksiin avomerelle, riittävän etäälle rannikosta ja saaristosta, edistää tuulivoiman ja merialueen muiden käyttömuotojen yhteensovittamista sekä vähentää ympäristö- ja maisemavaikutuksia. Suurin osa muista toiminnoista ja arvokkaista luontokohteista sijaitsee lähempänä rannikkoa, saaristossa ja matalilla merialueilla.

Potentiaalisten tuulivoima-alueiden tunnistamisessa on aluevesien osalta käytetty maakuntakaavoja taustaselvityksineen ja talousvyöhykkeen osalta työ- ja elinkeinoministeriön teettämiä selvityksiä.

Maakuntakaavoissa osoitetut tuulivoima-alueiden rajaukset perustuvat tuulivoimaselvityksiin, joissa on huomioitu muun muassa suojelualueita, Natura 2000 -alueita ja muita luontoarvoja, maisema-arvoja, merenkulun alueet sekä maanpuolustuksen toimintoja. Tuulivoima-alueiden analyysi on ollut yleispiirteinen, ja esimerkiksi luontoarvoja tulee selvittää tarkemmin hankkeiden yhteydessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö teetti viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnin (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista. SOVA:ssa on merituulivoima-aluekohtaisesti arvioitu vaikutukset ihmisiin, luonnonympäristöön, yhdyskuntarakenteeseen ja luonnonvarojen käyttöön sekä näiden ristivaikutukset ja toteutusvaihtoehtojen yhteisvaikutukset.

Merialuesuunnitelmassa osoitettujen merituulivoima-alueiden rajauksissa on huomioitu myös *MeriTV-Merituulivoiman kehittäminen Suomen merialueilla* -hankkeen tuloksia. Tutkimushankkeessa on selvitetty Zonation-työkalua käyttäen, missä merituulivoimaa voidaan

kehittää kestävästi Suomen merialueilla, sekä arvioitu yksittäisten tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutuksia.

Merialuesuunnittelussa tunnistetaan myös energian siirtoon liittyviä tarpeita. Suunnitelmassa esitetään symbolisina linjauksina merellä ja maalla kulkevia energiansiirtoyhteyksiä, jotka ovat tärkeitä merellisten toimintojen kannalta. Nämä yhteydet liittävät merellä sijaitsevat energiantuotantoalueet Suomen ja Euroopan energiaverkkoon sekä yhdistävät eri merialueita toisiinsa. Merkinnällä kuvataan sekä olemassa olevia energiansiirtoyhteyksiä että tunnistettuja yhteystarpeita, sisältäen sekä sähkönsiirtoverkkoja että kaasun- ja vetiverkkoja.

Energiansiirtoyhteyksiä kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon vaikutukset meriympäristöön ja vedenlaiseen kulttuuriperintöön sekä rannikkovyöhykkeen arvoihin. Energiansiirtoyhteydet tulee sovittaa yhteen meren ja rannikkovyöhykkeen muiden alueidenkäyttömuotojen kanssa.

Lisääntynyt sähköntuotanto ja hyvät energiansiirtoyhteydet mahdollistavat kriittisten toimintojen varmemman energiansaannin. Merituulivoima vähentää riippuvuutta tuontienergiasta, mikä parantaa huoltovarmuutta erityisesti kriisitilanteissa. Resilienssi kasvaa, kun sähköä tuotetaan useissa paikoissa merellä ja maalla. Tuotanto merellä on myös vakaampi ja ennustettavampi kuin maalla. Samalla merituulivoima tuo uusia turvallisuushaasteita, erityisesti energiaverkoston haavoittuvuuteen ja kyberturvallisuuteen liittyen.

Merituulivoiman kehittäminen on ilmastoviisasta, koska se tuottaa lähes päästötöntä energiaa, hyödyntää uusiutuvaa luonnonvaraa, mahdollistaa koko yhteiskunnan päästövähennykset ja vähentää fossiiliriippuvuutta. Energiansiirtoyhteydet mahdollistavat uusiutuvan energian hyödyntämisen mantereella.

Merialuesuunnitelmassa ei ole energiantuotantoalueille osoitettu muuta alueidenkäyttöä, mutta esim. virkistyskäyttö on rajatusti mahdollista. Tuulivoimapuistot voivat myös tarjota valmiin infrastruktuurin tutkimukselle ja ympäristöseurannalle.

Pohjanlahdella on hyvät edellytykset laajamittaiselle merituulivoimarakentamiselle. Suunnittelualueella tunnistetut energiantuotannolle potentiaaliset alueet sijoittuvat Selkämerelle Merikarvian, Porin ja Rauman edustoille ja myös talousvyöhykkeelle. Saaristomeren eteläosissa, pohjoisella Itämerellä on myös yleispiirteisen analyysin mukaan yksi merituulivoimalle potentiaalinen alue. Saaristomeren eteläosissa merituulivoiman rakentaminen tulee yhteensovittaa maanpuolustuksen toiminnan vaatimusten kanssa.

Energiahuoltoon liittyen merialuesuunnittelussa tunnistetaan myös energiansiirron yhteystarpeita. Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueella osoitetaan rannikkoa seuraileva, yleispiirteinen energiansiirtoyhteys, joka kuvaa sähkönsiirron kantaverkkoa sekä kehittyviä kaasun- ja vetiverkostoja. Lisäksi tunnistetaan tarve siirtää energiantuotantoalueilla tuotettu energia rannikolle joko sähkönä tai muuna energiamuotona, kuten vetynä. Merialueella on tunnistettu lisäksi kansainvälinen energiansiirtoyhteys Ruotsiin.

Erityisalueena osoitetaan Eurajoen Olkiluodon ydinvoimalan laitosalueen ja ydinpolttoaineen loppusijoituksen alueet sekä niihin liittyvä suojavyöhyke. Ydinvoimalan toiminta kytkeytyy mereen jäähdytysjärjestelmän kautta. Ydinvoimala käyttää merivettä jäähdytysvetenä, jonka mukana merialueelle kulkeutuu lämpöä. Lisäksi ydinvoimalalla on vaikutuksia sen läheisen merialueen käyttömahdollisuuksiin, minkä vuoksi alue on esitetty merialuesuunnitelmassa.

5 Meriliikenne

5.1 Satamat

Merialuesuunnittelussa tunnistetaan kansainvälisesti merkittävät TEN-T-ydinverkon ja kattavan verkon satamat sekä muut alueellisesti merkittävät satamat. TEN-T on Euroopan laajuinen liikenneverkko, joka koostuu vuoteen 2030 mennessä rakennettavasta ydinverkosta ja vuoteen 2050 mennessä rakennettavasta kattavasta verkosta. Tavoitteena on turvallinen ja kestävä EU:n liikennejärjestelmä, joka edistää ihmisten ja tavaroiden saumatonta liikkumista.

Satamien toiminta- ja kehittämisedellytyksiin liittyvät keskeisesti merenkulun alueet, mantereen jatkoyhteydet, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Satamat ovat keskeisiä monikäyttöalueita sekä solmukohtia ihmisten ja tavaroiden kuljetuksen kannalta ja satamien alueelle sijoittuu paljon satamaliitännäistä teollisuuden toimintaa ja logistiikkakeskuksia. Satamilla on merkittävä rooli Suomen talouden ja huoltovarmuuden kannalta. Satamien rooli osana vihreää siirtymää on keskeistä, kun fossiilisista polttoaineista siirrytään uusiutuviin energiamuotoihin ja uusiin käyttövoimiin. Sähköistyvä meriliikenne tulee moninkertaistamaan satamien energiantarpeen.

Merialuesuunnittelussa on meriympäristön hyvän tilan tukemiseksi myös kartoitettu satamien ja kauppamerenkulun I-luokan väyläalueiden tulevaisuuden ruoppaustarpeita ja tunnistettu niille meriympäristön suojelemisen kannalta ja kustannustehokkuudeltaan sopivimmat meriläjityspaikat ([Ruoppausmassojen kestävät läjitysvaihtoehdot, 2020](#)). Ruoppaukseen ja meriläjitukseen soveltuvia alueita ei ole osoitettu suunnitelmakartalla.

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelmassa osoitetaan TEN-T-satamina kaksi TEN-T ydinverkkoon kuuluvaa satamaa: Turku ja Naantali sekä kaksi TEN-T kattavan verkon satamaa: Pori ja Rauma. Muu satama -merkinnällä osoitetaan lisäksi Eurajoen, Uudenkaupungin ja Paraisten satamat. Suunnittelualueella on lisäksi useita merkittäviä kalasatamia.

5.2 Merenkulun alueet

Merialuesuunnittelussa merenkulun alueina osoitetaan pääasiassa kauppamerenkulun 1. luokan väylät ja muut paljon liikennöidyt merialueet. Merialuesuunnitelmassa merenkulun alueet on muodostettu siten, että ne seuraavat toteutuneita liikennevirtoja ja erityisesti niiden tiheimpiä ja vakiintuneimpia kulkusuuntia. Meriliikenteen alueet tunnistavat liikennevirtojen keskeisimmät pääsuunnat sekä solmukohtat. Meriliikenteen alueet eivät kuvaa ainoastaan yksittäisiä reittejä tai väyliä, vaan laajempia toiminnallisia vyöhykkeitä. Erityisesti Suomenlahdella valtaosa meriliikenteestä ohjautuu reittijakojärjestelmän mukaisille väylille. Merenkulun alueita kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon merenkulun ja merilogistiikan tulevaisuuden tarpeet sekä turvallisen merenkulun edellytykset. Merialuesuunnitelman tausta-aineistoissa esitetään kauppamerenkulun 1. ja 2. luokan väylät.

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueella merenkulun alueet osoittavat liikennevirtoja alueen merkittäviin rahti- ja matkustajaliikenteen satamiin. Porin, Rauman ja Naantalın satamissa väylien syvyydet mahdollistavat myös suurten rahtialusten usein ympärivuotisen liikennöinnin, ja Naantalista sekä Turusta on säännöllistä matkustajaliikennettä Ruotsiin. Saaristomeren alueella on lisäksi osoitettu joiltakin osin 2 luokan väyliä saariston sisäisten liikenneyhteyksien perusteella.

Saaristomeren laaja ja sokkeloinen merialue, jossa tiheä saaristo, kapeat väylät ja paikoin matalat alueet asettavat erityisiä vaatimuksia merenkululle.

Meriliikenteen reittien käyttöön ja kuljettavuuteen voivat vaikuttaa myös vuodenaikavaihtelut, kuten talviolosuhteet, jääpeite sekä nopeasti muuttuvat sääolosuhteet. Nämä tekijät korostavat toimivien ja turvallisten kulkureittien merkitystä sekä reittivalintojen joustavuutta.

Eurajoen edustalle on merialuesuunnittelussa osoitettu erityisalue-merkinnällä Jaakonmeren testausalue, joka on varattu itseohjautuvan meriliikenteen, alusten ja niihin liittyvien teknologioiden testaamiseen. Alueelle voidaan asettaa tietyin ehdoin liikkumisrajoituksia, millä voi olla vaikutuksia alueen muuhun käyttöön.

5.3 TEN-T-toiminnallinen yhteys ja toiminnallinen yhteys sekä varautumisen liikennekäytävä

Merialuesuunnitelmassa tunnistetaan taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä olemassa olevia sekä potentiaalisia toiminnallisia yhteyksiä, jotka tukevat alueiden elinkeinoja, huoltovarmuutta ja muuta hyvinvointia. TEN-T –toiminnalliset yhteydet ovat osa Euroopan laajuisia TEN-T-verkoston liikennekäytäviä. Nämä ns. TEN-T korridorit ovat pitkän matkan liikennekäytäviä, jotka yhdistävät maanteitä, rautateitä, satamia, lentoasemia ja sisävesireittejä eri EU-maiden välillä. Toiminnallinen yhteys voi käsittää matkailu- ja virkistys-, sekä infrastruktuuriyhteystarpeita. Yhteyksiä kehitettäessä on huomioitava eri toimialojen yhteensovittamisen tarpeet sekä edistettävä yhteyksien monipuolista kehittämistä.

Varautumisen liikennekäytävillä tavoitellaan Pohjoismaiden välisten kriittisten liikenneyhteyksien turvaamista kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on edistää sekä siviili- että sotilaallista liikkuvuutta ja tukea turvallisia ja kriisinkestäviä kuljetusketjuja. Liikennekäytävät osoitetaan suunnitelmakartalla ja ne perustuvat Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisemaan pohjoismaisen varautumisen liikennejärjestelmästrategiaan (2026).

Suunnittelualueella on tunnistettu tarve yhdelle uudelle meriyhteydelle, ns. Örön väylälle. Se on merkitty suunnitelmaan toiminnallinen yhteys -merkinnällä. TEN-T-yhteys-merkinnällä osoitetaan Turku–Tukholma-yhteys, joka on osa Skandinavia-Välimeri TEN-T-ydinverkkokäytävää. Varautumisen liikennekäytävinä on osoitettu meriyhteys Göteborgista ja Tukholmasta Hankoon ja Turkuun sekä Trondheimin ja Sundsvallin alueilta Rauman ja Porin satamiin.

6 Kalatalous

Kalatalous on merkittävä osa Suomen merialueiden kestävästä käytöstä ja sinistä taloutta. Merialuesuunnittelussa kalastuksen ja vesiviljelyn toimintaedellytyksiä tarkastellaan osana meren monikäyttöä, sovittaen yhteen elinkeinotoiminnan tarpeet sekä meriympäristön hyvän tilan tavoitteet. Suunnittelussa tunnistetaan kalataloudelle tärkeät alueet ja luonnonolosuhteet sekä pyritään edistämään ennakoitavaa ja yhteensovitettua alueiden käyttöä.

Kalatalouden kehittämisessä korostuvat ekosysteemipohjainen lähestymistapa, kalavarojen kestävä käyttö sekä toimialan sopeutumiskyky muuttuviin ympäristö- ja käyttöpaineisiin. Merialuesuunnittelu tukee kalastuksen ja vesiviljelyn pitkäjänteistä toimintaedellytysten turvaamista sekä eri merellisten toimintojen yhteensovittamista alueelliset ominaispiirteet huomioon ottaen.

6.1 Kalastus ja kalasatamat

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan ammattikalastuksen osalta rannikon verkkokalastuksen ja avomerialueen troolikalastuksen kannalta tärkeitä alueita. Kalastusmerkinnällä osoitetut verkkokalastusalueet perustuvat Luonnonvarakeskuksen verkkokalastusaineistoon, joka käsittää 1. luokan verkkokalastusalueet. Avomeren troolikalastusaineisto puolestaan perustuu Itämeren merellisen ympäristön suojelukomission (HELCOM) ylläpitämään aineistoon kalastusalueiden liikkeistä. Seuranta- ja paikantamisvelvoitteet sekä sähköinen raportointi koskevat yli 12 m kalastusalueita, joten sitä pienempien kalastusalueiden liikkeistä ei ole kattavaa tietoa. Troolialueita kuvaavaa aineistoa on täydennetty Luonnonvarakeskuksen selvityksen [Suomen troolilaivaston kalastusalueet Itämerellä vuosina 2010–2022](#) tiedoilla. Kalastusalueita on yleispiirteistetty merialuesuunnittelun mittakaavaan sopivaksi. On huomioitava, että pyyntipaikat vaihtelevat alueellisesti ja ajallisesti kalojen liikkeiden ja muiden olosuhteiden takia.

Suunnitelmakartalla esitettävät kalastusalueet ovat yleispiirteisiä, eikä kaikkia yksittäisiä pyyntipaikkoja, kuten ammattikalastuksen kannalta tärkeitä rysäpaikkoja, esitetä kartalla merialuesuunnitelman yleispiirteisyyden takia. Ne on kuitenkin huomioitu suunnitteluprosessissa ja aluerajausten muodostamisessa ja niitä voi tarkastella suunnitelmakartan tausta-aineistoista yhdessä suunnitelman kanssa. Merialuesuunnitelmassa osoitetaan myös kunkin suunnittelualueen keskeisimmät kalasatamat. Vapaa-ajan kalastusta käsitellään merialuesuunnitelmassa osana matkailu- ja virkistysteemaa.

Kalastuselinkeino on riippuvainen vesiympäristön ja kalakantojen hyvästä tilasta. Useimpien kalalajien lisääntymisalueet sijoittuvat rannikon tuntumaan sekä saaristoihin. Merkittävimmät kalojen lisääntymisalueet ovat yksi tärkeä elementti määriteltäessä ekologisesti merkittäviä vedenalaisia meriluontoalueita (EMMA), jotka osoitetaan merialuesuunnitelmassa merkinnällä ”Merkittävät vedenalaiset luontoarvot”.

Merialuesuunnitteluratkaisun tavoitteena on turvata alueen ammattikalastuksen toimintaedellytykset sekä vahvistaa huoltovarmuuden kannalta keskeistä kotimaisen kalan tuotantoa. Tuotantoa ei pystytä poikkeusoloissa yhtäkkiä merkittävästi lisäämään, vaan kalatalouden elinkeinojen elinvoimaisuutta, taloudellista kestävyttä ja kasvua pitää kehittää eri keinoin normaalioloissa. Pienimuotoisen rannikkokalastuksen rooli korostuu erityisesti konflikti- ja poikkeusoloissa, jolloin isot troolarit eivät pysty toimimaan normaalisti ulkomerellä eivätkä ulkomaisen omistuksen ja työvoiman takia edes jää Suomen merialueille. Huoltovarmuuden kannalta on tärkeää, että kalaa voidaan tuoda maihin Suomessa. Tämä korostaa kattavan kalasatamaverkoston tärkeyttä.

Kotimaisen luonnonkalan elinympäristöjen parantaminen ja kestävä kalastuksen tukeminen vahvistavat omalta osaltaan meriympäristön tilaa, ruokaturvaa ja huoltovarmuutta. Kestävä kalastus on ilmastoystävällisen ja terveellisen ruoan lähde. Ilmastonmuutos muuttaa kalaston rakennetta, vaikuttaa vesistöjen tilaan ja saattaa aiheuttaa myös yllättäviä, nopeita vaikutuksia.

Öljytuhot, ruoppaukset ja merituulivoiman rakentaminen uhkaavat kalakantojen elinympäristöjä. Erityisesti merituulivoiman vaikutuksista kalakantoihin tarvitaan lisää tutkimustietoa.

Merituulivoiman ja kalastuksen toimiminen samalla alueella on todettu haasteelliseksi. Yhteensovittamista tulee tehdä jo merituulivoiman alueita ja voimaloiden sijaintia suunniteltaessa, jolloin aikainen vuoropuhelu voi parhaimmillaan tuoda hyviä tuloksia ja säästää kalastukselle kaikkein tärkeimmät alueet rakentamiselta.

Kalastusmerkinnällä osoitetut alueet ovat laajoja ja kuvaavat kalastuksen intensiteettiä eteläisellä Selkämerellä. Kalastusalueiden laajuus ja saalismäärät ovat merkittäviä myös koko Itämeren mittakaavassa. Satakunnan rannikolla on osoitettu lisäksi troolikalastusalueita ja rysäkalastuksen alue, jotka perustuvat vuonna 2019 PanBaltic Scope hankkeessa suoraan kalastajilta kerättyyn tietoon.

Alueella on kattava kalasatamien verkosto. Alueen merkittävimpiä kalasatamia ovat: Kasnäs, Uusikaupunki/Suukari, Laupunen, Tuomarainen, Teersalo, Humalkari, Haapala, Hakkenpää, Ihattula, Källdinge, Pyhämaa, Särkänsalmi, Rauma, Reposaaari, Lampoori, Vasikkari, Krookka ja Kasala. Lampoori ja Kasala ovat myös avomerikalankasvatuksen tukikohtia.

6.2 Vesiviljely

Merialuesuunnittelussa vesiviljelyn merkinnällä osoitetaan kalan jatkokasvatuksen kannalta potentiaalisia alueita. Kalankasvatukselle potentiaalisia alueita on esitetty yleispiirteisinä strategisina merkintöinä. Vesiviljelyn kehittämisen lähtökohtana on uusien teknologioiden tuomat mahdollisuudet kalankasvatuksen sijoittumiselle niin, että mereen ja meriympäristöön kohdistuva kuormitus olisi mahdollisimman vähäistä.

Potentiaalisten alueiden tunnistaminen perustuu Luonnonvarakeskuksen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelman luonnokseen. Uusi merialueen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelma koskee aiemman mukaisesti vain kalan jatkokasvatusta. Tällä hetkellä päivitetyistä sijainninhjaussuunnitelmaista on käytössä lausuntokierroksella ollut aineisto, päivitetty sijainninhjaussuunnitelma ei ole vielä valmistunut ja hyväksytty.

Sijainninhjaussuunnitelma kattaa koko Manner-Suomen merialueen. Kalojen poikastuotanto ja talvisäilytysalueet eivät sisälly sijainninhjaussuunnitelmaan, kuten ei myöskään Ahvenanmaan maakuntaan liittyvät aluevedet. Sijainninhjaussuunnitelman vaikutuksista on laadittu SOVA-lain mukainen ympäristöselostus (Merialueen kalankasvatuksen sijainninhjaussuunnitelman 2025 ympäristöselostus).

Merialuesuunnittelussa vesiviljelyn merkinnällä osoitetaan kalan jatkokasvatuksen kannalta potentiaalisia merialueita. Alueiden tunnistaminen perustuu Luonnonvarakeskuksen vesiviljelyn innovaatio-ohjelmassa kehitettyyn FINFARMGIS-menetelmään, joka pohjautuu ekosysteemilähestymistapaan. Menetelmän avulla arvioidaan alueiden soveltuvuutta kalankasvatukseen ympäristöllisten, sosiaalisten ja taloudellisten kriteerien perusteella.

Paikkatietoaineistoihin perustuvan monitavoitearvioinnin ja kustannuspinta-analyysin tuloksena on laadittu synteetikartta, joka kuvaa mallinnuksessa parhaiten soveltuviksi luokiteltuja alueita suurille kalankasvatustiluksille Suomen merialueilla. Vesien- ja merenhoidon tavoitteet voivat kuitenkin asettaa reunaehtoja näiden potentiaalisten alueiden hyödyntämiselle.

Manner-Suomen alueella tuotettavasta kalasta kaksi kolmasosaa tuotetaan meressä. Suurin osa tästä, noin 40 prosenttia, tuotetaan Saaristomerellä. Ruokakalalaitosten keskikoko on pieni ja yritysten tuotanto on hajallaan monissa pienissä yksiköissä saariston suojassa. Vesiviljelyn valtakunnallisella sijainninhjaustyöllä on pyritty löytämään kalankasvatukselle ympäristönsuojelun, vesiviljelyeläinkehityksen ja muiden vesien käyttömuotojen kannalta sopivia kasvatuspaikkoja.

Merialuesuunnittelussa on mallinnustulosten sekä muun käytettävissä olevan suunnittelutiedon pohjalta tunnistettu vesiviljelylle soveltuvia alueita erityisesti Saaristomerellä ja Selkämeren eteläosan ulkosaaristosta ja Selkämeren eteläosan ulommilta rannikkovesiltä. Selkämeren eteläosaan on osoitettu viisi ja Saaristomerelle kahdeksan kalan jatkokasvatukselle potentiaalista aluetta. Varsinais-Suomen alueella vesiviljelyn potentiaali perustuu FINFARMGISmallinnuksen parhaan viidenneksen arvoalueisiin, joita on täsmennetty muun suunnittelutiedon perusteella. Satakunnassa potentiaaliset alueet pohjautuvat FINFARMGIS-analyysin tuottamiin alueisiin, joilla on kaikkein korkein soveltuvuusarvo.

Alueiden valinnassa on käytetty poissulkevana tekijöinä Selkämeren kansallispuistoa ja muita suojelualueita. Myöskään merituulivoiman rakentamiselle potentiaalisille alueille ei osoiteta kalankasvatusta.

Vesiviljelyn potentiaalisia alueita suunniteltaessa on huomioitu vesien nykyinen ekologinen tila ja siitä aiheutuvat rajoitteet. Merkinnät perustuvat arvioon uusien teknologioiden mahdollistamista, ympäristö- ja tuotantotavoitteita yhdistävistä kestävästä ratkaisusta tulevaisuudessa. Vesiviljely on mahdollista niillä alueilla ja siinä laajuudessa kuin veden tila sen sallii.

7 Matkailu ja virkistyskäyttö

Merialuesuunnitelmassa tunnistetaan aluekokonaisuuksia, jotka ovat matkailun ja virkistyskannalta joko nykyisellään merkittäviä tai potentiaalisia matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen näkökulmasta. Matkailun kohteiden ohella merkinnät kattavat veneilyn, vapaa-ajan vieton ja yleisen virkistyskäytön keskeisiä kohdealueita sekä vapaa-ajan kalastuksen ja metsästyksen kannalta tärkeitä alueita, mukaan lukien omatoiminen virkistys kuten luonnossa liikkuminen ja luonnon tarkkailu. Myös vedenalaiset kulttuurimaisemat ja arvokohteet ovat kiinnostavia sukelluskohteita ja palvelevat matkailua sekä virkistystä. Lisäksi merialuesuunnittelussa tunnistetaan hiljaisia alueita sekä matkailu- ja virkistysyhteyksiä.

Alueet ovat usein myös kulttuuristen ekosysteemipalveluiden tihentymiä, jotka on tunnistettu Suomen ympäristökeskuksen selvityksessä [Ekosysteemipalveluiden arvoalueet Suomen merialueilla](#) (Syke 2024). Matkailun ja virkistyskannalta on runsaasti yhtymäkohtia sekä rakennetun kulttuuriympäristön että aineettoman kulttuuriperinnön arvoihin, ja esimerkiksi vapaa-ajankalastus- ja metsästysmahdollisuudet virkistyskäyttönä voivat tukea elinvoimaista saaristokulttuuria ja paikallista identiteettiä.

Matkailun ja virkistyskannalta alueiden vetovoimatekijät liittyvät useimmiten saariston ja rannikon luonto- ja kulttuuriarvoihin, joiden säilymisellä on matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen kannalta keskeinen asema. Siten aluekehittämisessä tärkeitä näkökulmia ovat muun muassa meriympäristön hyvä tila, toimintojen kestävyys, ympäristöön kohdistuvien paineiden hallinta sekä vapaan ja luonnontilaisen rannan säilyminen.

Matkailun kehittämisessä korostuvat alueellisten erityispiirteiden huomiointi, merellisen matkailun toimintaedellytysten vahvistaminen, toiminnallisten kokonaisuuksien muodostaminen, saavutettavuus sekä ympärivuotisuuden edistäminen. Lisäksi erityisesti virkistyskäytön näkökulmasta on tärkeää huolehtia siitä, että käytössä on riittävästi rakentamattomia ja luonnontilaisia merenrantoja, kuten on tuotu esiin myös selvityksessä [Suomen merenrannikon rakentamattomat ja rakennetut rannat](#) (Merialuesuunnittelu 2019).

Selkämeren ja Saaristomerен kansallispuistojen ohella merkittäviä kohteita alueilla ovat muun muassa Rauman saaristo, Kuuskajaskarin linnakesaari, Kylmäpihlajan majakka, Luvian Laitakari ja Säpin majakkasaari, Porin Yyteri ja Reposaaari, Merikarvian Ourat ja Merikarvianjoen virkistyskalastusalue, Isokarin majakka, Saariston rengastie, Jurmo, Örön linnakesaari, Bengtskärin majakka, Rosalan viikinkikeskus ja Utö.

Matkailu- ja virkistysyhteys -merkintä osoitetaan merialuesuunnittelussa veneilyn runkoväylän pohjalta. Vapaa-ajan veneily suuntautuu Selkämerellä pääosin pitkin rannikkoa. Maakunnan matkailun kehittämisen kannalta tärkeimpiä pienvenesatamia ovat Krookka Merikarvialla, Reposaaari Porissa, Laitakari Eurajoen Luvialla, Syväraumanlahti ja Poroholma Raumalla.

Saaristomeri on kokonaisuudessaan vahvaa matkailu- ja virkistysaluetta niin kansainvälisesti kuin kansallisesti.

Taulukossa kuvattu merialuesuunnitelmassa esitetyt matkailun ja virkistykseen kehittämisen vyöhykkeet Saaristomerellä ja Selkämeren eteläosassa.

Alueen nimi	Kuvaus
Merikarvianjoki ja Ouran saaristo	Merikarvianjoki on merkittävä virkistyskalastuskohde, jonka varrella on monipuolinen matkailu- ja majoitustarjonta. Merelliseen tunnelmaan pääsee Krookan vierasvenesatamassa ja Ouran saaristossa, jossa vanha luotsiasema on otettu matkailukäyttöön.
Pori deltaa ja dyynejä	Yyteri dyyneineen on valtakunnallinen maisemanähtävyys ja Kokemäenjoen suisto eli delta on pohjoismaiden laajin. Porin rannikko on linnustoltaan monipuolinen ja kattava lintutorniverkosto tarjoaa hyvät mahdollisuudet lintujen tarkkailuun.
Eurajoki Laitakarista Luvi an saaristoon	Laitakarin vierasvenesatamasta pääsee tutustumaan Selkämeren kansallispuistoon. Nirvon saarella on retkisatama. Säpin majakkasaarella on monipuolinen linnusto ja siellä toimii Suomen toiseksi vanhin lintuasema.
Vanha Rauma ja saariston retkeilyreitit	Vanhan Rauma on paitsi maailmanperintökohde, myös elävä kaupunkikeskus kauppoineen. Merellinen matkailupalvelutarjonta on Raumalla monipuolista, mikä mahdollistaa saaristoon ja Selkämeren kansallispuistoon pääsyn myös veneettömille.
Kihti-Strööm	Ströömin meriväylä. Länsi-Turunmaan saaristoasutus (Västra ja Östra Saverkeit, Björkö, Mossala, Åvensör, Keistiö, Kolko, Jumo, Åselholm), Houtskarinkirkko, Iniön kirkko, Kustavin kirkko, Lypyrtin kylä ja luotsiasema, Katanpään linnake.

Airisto	Airiston merimaisema. Lapilan kartano, Seilin hospitaali, Ruissalon huvila-alue, Aurajokisuun satama-, telakka- ja teollisuusalue.
Itäinen Saaristomeri	Taalintehtaan historiallinen teollisuusalue, Örön linnake, Hiittisten kk, Kemiönsaaren ulkosaariston kyläasutus (Rosala ja Böle, Högsåra, Holma), Dragsfjärdin kirkko ympäristöineen.

8 Kulttuuriperintö ja saaristo

Merialuesuunnitelmassa osoitetaan merkittäviä kulttuuriarvojen tihentymiä, jotka sisältävät muun muassa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021), merellisiä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009) ja valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita (VARK 2024). Lisäksi tihentymiin sisältyy, vedenalaisia kulttuurimaisemia ja arvokohteita, rannikkokalastuksen ja -metsästyksen perinnealueita sekä merelliseen kulttuuriperintöön liittyviä kokonaisuuksia, kuten sotahistoriaan, merenkulkuun, perinnebiotooppeihin, maisemaan sekä rannikko-, saaristo- ja huvilakulttuuriin liittyviä kokonaisuuksia. Keskeisiä teemaa tukevia aineistoja voi tarkastella suunnitelmakartan tausta-aineistoista yhdessä suunnitelman kanssa.

Suunnitteluperiaatteen mukaan aluekokonaisuuksia kehitettäessä on tärkeä ottaa huomioon alueiden ominaispiirteiden säilyminen, kulttuuriarvojen herkkyys ja vaaliminen, alueiden saavutettavuus, luontoarvot, avoimen merellisen maiseman ja vedenalaisen kulttuurimaiseman arvo sekä merelliset elinkeinot.

Itämeri on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen ympäristö vedenalaisen kulttuuriperinnön kannalta. Vuosituhansia kestäneen ihmistoiminnan seurauksena Itämeren pohjassa on runsaasti kulttuuriperintöä. Hylkyjen ja haaksirikkopaikkojen lisäksi vedenalaista kulttuuriperintöä ovat vedenalaiset rakenteet, kuten satama- ja puolustuslaitteet sekä kalastukseen liittyvät rakenteet, veden alle jääneet asuin- ja hautapaikat, uhripaikat sekä erilaiset irtaimet esinelöydöt. Yhdessä vedenalaisen löytöympäristönsä kanssa ne muodostavat vedenalaisen kulttuurimaiseman.

Rannikko- ja saaristokulttuuriin liittyy myös aineettomia kulttuuriperintötekijöitä, jolla tarkoitetaan rannikon ja saariston yhteisöjen eläviä tapoja, tietoja ja taitoja. Näitä ovat mm. vanhat kalastusmenetelmät, veneenrakennusperinteet, merenkulkuperinteet sekä mereen liittyvät juhlat ja rituaalit.

Kulttuuriperintöalueisiin liittyy myös kulttuurisia ekosysteemipalveluja, joita ihmiset kokevat erilaisissa fyysisissä ympäristöissä kokonaan tai osittain luonnon kautta. Kulttuuripalveluihin kuuluvat luonnon virkistyskäyttö ja luontomatkailu, esteettisyys, henkiset, uskonnolliset ja historialliset arvot, kulttuuriin ja taiteeseen liittyvä informaatio, tiede ja kasvatusta sekä luonnon itseisarvo.

Saaristoalueiden rajaamisessa on huomioitu elinvoimaisen saariston muodostumiseen vaikuttavia muuttujia muun muassa asuminen, elinkeinot, palvelut, saavutettavuus, hyvät infrastruktuuriyhteydet sekä kulttuuriympäristöt. Saaristoalueita kehitettäessä on tärkeää edistää vakituisen asutuksen edellytyksiä, sekä ottaa huomioon elinvoimaisen saaristokulttuurin ylläpitäminen, monipaikkaisuus, monimuotoisen elinkeinoelämän harjoittaminen sekä liikenteellinen että digitaalisten palveluiden saavutettavuus. Alueiden infrastruktuuria on tärkeää kehittää alueen elinvoimaa ja ominaispiirteitä tukevaksi. Saaristoalueiden merkitys ja erityispiirteet

kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta tunnustetaan ja huomioidaan alueita kehittäessä.

Raportissa [Merialuesuunnitelman vyöhykkeet, saaristo-merkinnän alueet ja YKR-data](#) (Varsinais-Suomen liitto 2020) kerrotaan karttojen, diagrammien ja taulukoiden avulla tietoa merialuesuunnitelman vyöhykkeillä ja saaristo-merkinnän alueilla asuvista ihmisistä, vyöhykkeellä sijaitsevista rakennuksista ja olemassa olevista työpaikoista.

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelmassa on osoitettu kahdeksan kulttuuriperinnön arvojen kokonaisuutta, jotka edustavat Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueelle ominaisia erityyppisiä kulttuuriperinnön piirteitä. Nämä alueet on kuvattu taulukossa. Suunnittelualueen kulttuuriperinnön arvot toimivat vetovoimatekijöinä matkailun kehittämiseksi.

Saaristomeren laaja saaristokokonaisuus, jossa yhdistyvät paikallinen saaristokulttuuri, ympärivuotinen ja vapaa-ajan asuminen, merelliset toimialat sekä saaristoluonto ja -kulttuuriperintö osoitetaan merialuesuunnitelmassa Saaristo -merkinnällä. Saariston ydinalueeksi on rajattu laajasti alueita mm. Paraisten, Kemiönsaaren, Turun, Naantalın, Taivassalon, Kustavin ja Uudenkaupungin kuntien alueelta. Kokonaisuus sisältää myös Saaristomeren biosfäärialueen. Aluetta kehitettäessä on tärkeää edistää vakituksen asumisen edellytyksiä, ottaa huomioon elinvoimaisen saaristokulttuurin ylläpitäminen, monimuotoisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen sekä alueiden ympärivuotinen saavutettavuus. Alueiden infrastruktuuria on tärkeää kehittää alueen elinvoimaa ja ominaispiirteitä tukevaksi.

Taulukossa kuvattu merialuesuunnitelmassa esitetyt kulttuuriarvojen alueet Saaristomerellä ja Selkämeren eteläosassa.

Alueen nimi	Kuvaus
Merikarvian vanhat kylät	Merikarvian rannikkoa myötäilevän, keskiajalta periytyvän Pohjanlahden rantatien varrella on useita vanhoja kyliä talonpoikaistaloineen sekä kalastuselinkeinojen synnyttämiä pientiloja ja kalasatamia.
Porin merelliset maisemat	Porin rannikon maisemissa yhdistyvät merellisyys, kulttuuriperintö ja luontoarvot: Ahlaisten ja Reposaaressa kirkonkylät, teollisuus- ja huvilamiljööt, meriliikennehistoria sekä Yyterin maisemanähtävyys ja laajat merenrantaniityt.
Luvian saaristo ja vanhat merenlahdet (Eurajoella)	Eurajoella vanhan merenlahden ympärille muodostuneet kylät ja rikkonaisen saariston kalastustilat kertovat rannikon elinkeino- ja

	asutushistoriasta. Säpin majakka ja henkilökunnan rakennukset on rakennettu 1870-luvulla.
Rauman seutu: maailmanperintöä, majakoita ja linnoitteita	Rauman ympäristössä on monipuolista merellistä kulttuuriperintöä vaatimattomista saaristolaistiloista purjehduksen kultakaudella nykyisen asunsa saaneeseen Vanhaan Raumaan ja puolustusvarustuksia keskiajalta ensimmäiseen maailmansotaan.
Kihti-Strööm	Ströömin meriväylä. Länsi-Turunmaan saaristoasutus (Västra ja Östra Saverkeit, Björkö, Mossala, Åvensör, Keistiö, Kolko, Jumo, Åselholm), Houtskarin kirkkoympäristö, Iniön kk, Kustavin kirkkoympäristö, Lypyrtin kylä ja luotsiasema, Katanpään linnake.
Airisto	Airiston merimaisema. Lapilan kartano, Seilin hospitaali, Ruissalon huvila-alue, Aurajokisuun satama-, telakka- ja teollisuusalue.
Itäinen Saaristomeri	Taalintehtaan historiallinen teollisuusalue, Örön linnake, Hiittisten kk, Kemiönsaaren ulkosaariston kyläasutus (Rosala ja Böle, Högsåra, Holma), Dragsfjärdin kirkko ympäristöineen.
Lounainen Saaristomeri	Saaristomeren merimaisemat. Länsi-Turunmaan ulkosaariston kyläasutus (Jurmo, Björkö, Aspö, Nötö, Sandholm, Lökholm, Borstö, Berghamn, Österskär), Utön linnake, majakka- ja luotsiyhdyskunta

9 Meriteollisuus

Meriteollisuus, merenkulku ja satamatoiminnot ovat päätoimialoja merellisten elinkeinojen muodostamassa meriklusterissa. Meriteollisuudella tarkoitetaan alusten ja merellisten rakenteiden rakentamista, varustelua ja korjausta sekä niihin liittyvien koneiden, laitteiden ja muiden järjestelmien tuotantoa. Meriteollisuuteen kuuluu myös satama- ja vesirakentaminen. Kokonaisuuteen kytkeytyy myös huolto- ja logistiikkapalvelut sekä suunnittelu- ja insinööripalvelut, ohjelmisto-, automaatio- ja digitaaliset ratkaisut.

Meriteollisuuden toimiala sijoittuu pääosin satama- ja telakka-alueille sekä rannikon teollisuusalueille. Toimialaan liittyvä yritysverkosto kattaa kuitenkin laajemmin koko maan.

Meriteollisuus palvelee merellisten toimijoiden tarpeita. Meriteollisuuden tuotanto ja innovaatiot kohdentuvat meriliikenteeseen, Suomen huoltovarmuuteen ja turvallisuuteen sekä energian tuotantoon, öljyn ja kaasun tuotantoon. Meriteollisuus on kansainvälinen toimiala ja hyvät kuljetusyhteydet maa- ja meriteitse ovat toimialan kilpailukyvyn kannalta tärkeitä.

Meriteollisuus on tunnistettu suunnittelualueen molemmissa maakunnissa merkittäväksi toimialaksi myös aluekehittämisen näkökulmasta. Tätä näkökulmaa tukemaan on suunnitelmakartalla osoitettu kaikkiaan kolme meriteollisuuden keskittymää: Pori, Rauma ja Turku/Naantali.

11 Sininen bioteknologia

Merialuesuunnitelmassa ei ole osoitettu sinisen bioteknologian potentiaaleja tarkempien tutkimusten ja selvitysten puuttuessa. Sininen bioteknologia on [visiotyössä](#) tunnistettu tärkeäksi tulevaisuuden alaksi ja sitä on tarkasteltu myös Sinisen talouden tilannekuvaa käsittelevässä [raportissa](#). Välillisesti toimiala sisältyy meriympäristön hyvän tilan tavoitteeseen, koska hyvässä tilassa oleva meri pystyy tuottamaan myös korkealaatuisia raaka-aineita bioteknologian tarpeisiin.

12 Maanpuolustus

Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen on huomioitu merialuesuunnitteluprosessissa. Merialuesuunnitelmassa ei pääsääntöisesti osoiteta puolustusvoimien alueita, mutta ne esitetään osana tausta-aineistoa. Merialuesuunnittelussa on otettu huomioon merelle sijoittuvat aluevalvontalain mukaiset suoja-alueet sekä ampuma- ja harjoitusalueet. Puolustusvoimien suoja-, rajoitus- ja vaara-alueita voi tarkastella suunnitelmakartan tausta-aineistoista yhdessä suunnitelman kanssa.

Merialueet ovat puolustusjärjestelmän ja sotilaallisen toiminnan kannalta strategisesti merkittäviä ja niiden käyttöön kohdistuu erityisiä tarpeita ja reunaehtoja. Suunnitteluratkaisuilla turvataan puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä mahdollisuudet harjoitteluun, valvontaan ja toimintojen kehittämiseen samalla huomioiden yhteensovittaminen muiden merellisten toimintojen kanssa. Maanpuolustusta koskevassa suunnittelussa korostuu viranomaisyhteistyö sekä ennakkoinnin ja joustavuuden merkitys muuttuvassa turvallisuustilanteessa.

Tulevaisuudessa meren käytön lisääntyminen, erityisesti merituulivoiman ja siihen liittyvän infrastruktuurin rakentaminen, edellyttää huolellista yhteensovittamista maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeiden kanssa. Käytännössä tämä näkyy siten, että merituulivoiman potentiaali painottuu Pohjanlahdelle. Suunnittelussa on varmistettava, etteivät uudet merenkäyttömuodot heikennä puolustusvoimien valvonta-, harjoitus- ja toimintakykyä tai kavenna toiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan alueella merialueilla on keskeinen merkitys kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen näkökulmasta. Alueen merellinen infrastruktuuri, satamat, väylät sekä saaristoinen toimintaympäristö tukevat puolustusvoimien, rajaturvallisuuden ja muiden viranomaisten valvonta-, harjoitus- ja toimintavalmiuksia sekä huoltovarmuutta.

Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelualueella sijaitsee kuusi merellistä ampuma-, harjoitus- ja suoja-alueita: Saaristomerellä sijaitsevat Skinnarvik (Kemiö), Örö, Utö, Gyltö, Houtskari ja Pansio. Alueet muodostavat maanpuolustuksen kannalta tärkeän kokonaisuuden, joka tukee Puolustusvoimien harjoitus-, koulutus- ja valvontatoimintoja sekä merellisten operaatioiden kehittämistä. Saaristoinen rakenne, vaihtelevat vesialueet ja sijainti keskeisten meriliikenne- ja rannikkoalueiden läheisyydessä tekevät alueesta puolustuksellisesti merkittävän.

Merialuesuunnittelussa on varmistettu, että näiden alueiden toimintaedellytykset säilyvät pitkällä aikavälillä, ja että ne voidaan yhteensovittaa muun merenkäytön, kuten meriliikenteen, matkailun ja virkistyksen, kanssa turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

